

СХВАЛЕНО

Науково - методичною радою
КВНЗ «Вінницька академія
безперервної освіти»

Протокол № _____
від _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом Департаменту
гуманітарної політики Вінницької
обласної державної адміністрації

_____ 2024 р. № _____

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
технічного напрямку
гуртка **«Початкове технічне моделювання»**
(для ДНЗ)

Початковий рівень, 1 рік навчання

ОБГОВОРЕНО ТА СХВАЛЕНО
Педагогічною радою Вінницького
обласного центру технічної
творчості учнівської молоді
протокол № 3 від 02.09.2024
Голова педради
_____Петро ЖУПАНОВ

Укладач:

Слободянюк Ірина Анатоліївна – методист Вінницького обласного центру технічної творчості учнівської молоді.

Рецензент:

Пилипчук О.Г., завідувача відділом Вінницького обласного центру технічної творчості учнівської молоді.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Початкове технічне моделювання – це перші кроки дитини до пізнання і розуміння світу техніки, спроби її власної творчої діяльності, процес опанування певної системи початкових технічних і технологічних знань, вмінь і навичок.

Програма гуртка початкового технічного моделювання розрахована на роботу з учнями дошкільного віку (5-7 років). Програма передбачає навчання дітей в групах початкового рівня протягом 1 року. На опрацювання навчального матеріалу відводиться 144 години на рік (4 години на тиждень).

Кількісний склад навчальної групи – 12-15 учнів.

Мета початкового технічного моделювання – розвиток творчих здібностей, пізнавальної та розумової активності дитини через залучення її до технічної творчості.

Програмою передбачено вирішення таких завдань:

- засвоєння вихованцями початкових технічних і технологічних знань, елементарних уявлень і понять;
- розширення кругозору дітей;
- формування вмінь і навичок роботи з різноманітними матеріалами та інструментами, виховання культури праці;
- набуття учнями досвіду власної творчої діяльності;
- формування позитивних якостей емоційно-вольової сфери, таких як самостійність, наполегливість, працелюбство;
- виховання поваги до праці й людей праці, дбайливого ставлення до навколишнього середовища;
- естетичне та художнє виховання дітей;
- виховання доброзичливості, товариськості у ставленні до інших, уміння працювати в колективі;
- формування стійкого інтересу до технічної творчості;
- залучення дітей до участі у змаганнях, конкурсах, виставках, екскурсіях та інших масових заходах.

Програма гуртка спрямована на формування в учнів системного мислення, вміння бачити зв'язок технічної творчості з предметами шкільного курсу. У змісті програми враховані вимоги Державного стандарту початкової загальної освіти в галузях «Математика», «Технології», «Мистецтво», «Людина і світ». Програма включає елементарні відомості з математики, природознавства, фізики, розкриваються питання історії, мистецтва та суспільствознавства.

Важлива роль надається графічній підготовці, формуванню мовної культури учнів, засвоєнню технічної термінології.

Кожне заняття включає теоретичний матеріал і практичну роботу.

Програма передбачає варіативність технологій, методів, форм навчання. У процесі організації навчально-виховного циклу застосовуються як традиційні технології навчання та виховання, так й елементи інноваційних технологій (формування творчої особистості, колективного творчого виховання та ін.).

На заняттях гуртка використовуються різноманітні методи навчання, серед них: пояснювально-ілюстративні (розповідь, пояснення, бесіда, демонстрація, досліди та ін.), репродуктивні (відтворювальні) методи навчання. Перевага надається інтерактивним й ігровим методам. Під час заняття використовуються дидактичні ігри: настільно-друковані, словесні, ігри-подорожі, сюжетно-рольові ігри, ігри-змагання та інші.

Поряд з груповими, колективними формами роботи проводиться індивідуальна робота з гуртківцями. Створюються умови для диференціації та індивідуалізації навчання відповідно до творчих здібностей, обдарованості, віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я вихованців.

За даною програмою можуть проводитись заняття в групах індивідуального навчання, які організовуються відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах.

Перевірка та оцінювання знань й умінь учнів здійснюється під час виконання ними практичних робіт, а також у формі проведення вікторин, змагань і підсумкових виставок.

Програма є орієнтовною. Керівник гуртка може вносити зміни й доповнення у зміст програми, плануючи свою роботу з урахування інтересів гуртківців, стану матеріально-технічної бази закладу.

Розподіл годин за темами – орієнтовний. Теми подані в порядку зростання складності матеріалу. Керівник гуртка, враховуючи підготовку дітей, може сам визначити, скільки годин потрібно для опанування тієї чи іншої теми і внести до програми відповідні корективи.

Початковий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		Всього	Теоретичні заняття	Практичні заняття
1.	Вступне заняття. Основи безпеки життєдіяльності	2	1	1
2.	Поняття про матеріали та інструменти	26	14	4
3.	Початкові графічні знання і вміння	14	16	6
4.	Елементарні геометричні поняття	22	16	6
5.	Елементарні технічні й технологічні поняття	20	18	2
6.	Виготовлення іграшок і сувенірів із різних матеріалів	26	20	6
7.	Робота з солоним тістом	14	12	2
8.	Екскурсії, конкурси, змагання, свята, виставки	18	18	-
9.	Підсумкове заняття	2	2	-
Разом		144	31	113

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття. (2 год.)

Бесіда "Станемо чарівниками". Демонстрація робіт, виготовлених гуртківцями у попередні роки.

Загальні правила безпеки праці. Правила поведінки в навчальному кабінеті, закладі. Правила дорожнього руху.

Практична робота. Виготовлення з паперу, картону та інших матеріалів поробок на вільну тему з метою перевірки підготовки дітей.

2. Поняття про матеріали та інструменти (26 год.)

Загальні поняття про матеріали та інструменти, які використовуються на заняттях гуртка. Їх перелік і призначення (пластилін, папір, тонкий картон, тканина, природні матеріали, клей, ніж, ножиці, шило, буравчик, голка, лінійка, пензлі, олівці та ін.). Організація робочого місця, правила санітарії, гігієни й безпечної роботи.

Елементарні поняття про папір, його виробництво, застосування, властивості. Демонстрація зразків паперу різних видів, порівняння їх за товщиною, кольором, міцністю, щільністю та ін.

Ознайомлення з основними інструментами й приладдям для роботи з папером і картоном. Правила безпеки при роботі з ножицями. Правила та прийоми складання, згинання, різання, склеювання паперу і картону.

Поняття про оригамі. Елементарні прийоми виготовлення поробок технікою оригамі.

Практична робота. Виготовлення закладинок, поробок з елементами гофрування, на основі складеного навпіл аркушу паперу, технікою оригамі.

3. Початкові графічні знання та вміння (14 год.)

Ознайомлення з основними креслярськими інструментами (олівець, лінійка, косинець). Їх призначення та правила користування.

Поняття про лінії (прямі, ламані, криві) й відрізки. Лінії креслення.

Знайомство з умовними позначеннями лінії згину, лінії видимого контуру, лінії надрізування, прорізування, відрізування, місця нанесення клею.

Поняття про симетрію, симетричні фігури, вісь симетрії.

Симетричне вирізування.

Витинанки. Основні прийоми виготовлення витинанок.

Практична робота. Проведення дослідів із дзеркалом, визначення симетричних фігур і фігур симетричних одна одній. Виготовлення поробок із використанням симетричного вирізування (метелик, квіти, сніжинка, гойдалка, літачок). Виготовлення найпростіших витинанок.

4. Елементарні геометричні поняття (22 год.)

Загальні відомості про геометричні фігури: прямокутник, квадрат, коло, половина кола, трикутник. Геометричні форми у повсякденному житті.

Прийоми вирізування геометричних фігур.

Практична робота. Виготовлення аплікацій із геометричних фігур за зразком та власним задумом. Кулькова аплікація, торцювання.

5. Елементарні технічні й технологічні поняття (20 год.)

Елементарні поняття про технологічні процеси в побуті і на виробництві.

Початкові поняття про розмітку. Основні види розмітки (на око, згинанням, за допомогою лінійки, шаблону, трафарету, копіювального паперу, на просвіт). Поняття про шаблони, трафарети. Способи і прийоми роботи з ними. Економне та раціональне використання матеріалів.

Практична робота. Закріплення основних прийомів розмітки. Виготовлення найпростіших об'ємних іграшок з використанням шаблонів та трафаретів. Виготовлення іграшок зі смужок паперу за зразком і власним задумом.

6. Виготовлення іграшок і сувенірів із різних матеріалів (26 год.)

Прийоми і способи виготовлення сувенірів та іграшок із різних матеріалів (пластилін, папір, тканина, природний матеріал). Способи з'єднання деталей (за допомогою клею, ниток, заклепок з дроту). Способи і прийоми оздоблювальних робіт, художнього оформлення виробів. Правила безпечної роботи з інструментами під час виготовлення сувенірів.

Практична робота. Виготовлення листівок (технікою аплікації, оригамі, мозаїки), композицій та орнаментів з рослин, виробів із природного матеріалу (каштанів, жолудів,

шишок тощо), пластиліну (глини), солоного тіста, тканини.

7. Робота з солоним тістом (14 год.)

Прийоми і способи виготовлення іграшок із солоного тіста. Загальні поняття про матеріали та інструменти, які використовуються у роботі із солоним тістом. Їх перелік і призначення (солонна маса, стеки, тонкий картон, тканина, , клей, ніж, ножиці, пензлі, олівці та ін.). Організація робочого місця, правила санітарії, гігієни й безпечної роботи.

Способи і прийоми оздоблювальних робіт, художнього оформлення виробів.

Практична робота. Виготовлення іграшок та сувенірів із солоного тіста.

8. Екскурсії, конкурси, змагання, свята, виставки (18 год.)

Екскурсії на підприємства, виставки та до музеїв. Участь у різноманітних конкурсах, виставках, змаганнях. Організація та проведення різноманітних масових заходів: святкування Нового року, Днів іменинника, інших свят.

9. Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи гуртка за рік, організація виставки робіт гуртківців. Відзначення кращих гуртківців

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати:

- відомості про трудову діяльність дорослих, деякі види технічної праці у побуті та на виробництві;
- назви і призначення найпоширеніших технічних об'єктів та інструментів ручної праці;
- властивості матеріалів, які використовуються за заняттях гуртка (паперу, картону, природних матеріалів), їх застосування, доступні способи обробки;
- прийоми і правила користування інструментами ручної праці;
- правила організації робочого місця;
- основні лінії креслення та умовні позначення, які використовуються у графічних зображеннях;
- способи використання шаблонів, трафаретів;
- способи з'єднання деталей із паперу, картону;
- способи та прийоми виготовлення виробів на основі геометричних фігур;
- правила техніки безпеки у процесі на всіх етапах конструювання.

Вихованці повинні вміти:

- виділяти загальні та індивідуальні ознаки предметів і технічних об'єктів;
- визначати основні частини виробів, які виготовляються, правильно вимовляти їх назви;
- порівнювати вироби за різними ознаками, робити узагальнення;
- впізнавати і називати геометричні фігури (трикутник, квадрат, прямокутник, коло);
- виконувати на папері рівні лінії згину: вертикальні, горизонтальні та похилі;
- складати ескізи плоских деталей;
- планувати трудові дії, підбирати матеріал, інструменти і засоби для розмітки та обробки виробу;
- організувати робоче місце;
- виконувати операції обробки з чергуванням інструментів (заміна одного іншим);
- з'єднувати деталі виробів між собою;
- виконувати оздоблення виробу;
- переносити отримані знання, вміння й досвід роботи в нову ситуацію;
- користуватися поширеними інструментами ручної праці, дотримуватись правил техніки безпеки;
- бережливо ставитись до інструментів і обладнання;
- економити матеріали, витрати трудових зусиль, час;
- дотримуватись правил санітарії, гігієни й техніки безпеки;
- оцінювати власні вироби і результати праці інших учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бортон П, Кэйв В. Игрушки забавные и ужасные. – М.: Росмэн, 1997. – 64 с.
2. Вермійчик І.М. Граючись, вчимося. – Тернопіль: Мальва. 2002. – 116 с.
3. Леонтович О.А. Фізика. Дитяча енциклопедія. – К.: Школа, 2002. – 432 с.
4. Програми для гуртків науково-технічної творчості /За заг. ред. Павлової Л.М. – К.: ІЗМН, 1996. – 220 с.